

КІМНАТА ДІВЧАТОК

(Марічка. За три доби до події)

Марічка прокинулася посеред ночі. Вона лежала в темряві та прислухалася до дихання сплячих дітей. Їх тут багато, це велика кімната для дівчаток. Потім за вікном, у темному голому саду з побіленими від зайців яблунами, здійнявся страшний студений вітер. Він жбурляв у шибку жмені сухого сміття, яке приносив зі степу через бетонний паркан. Степ починався прямо за цим парканом і рівно стелився аж до самого обрію. Тепер там чорно й холодно. Це була дуже холодна весна, та вона, власне, ще й не стала весною.

Марічка трохи поміркувала: поплакати чи ні? Але інші дівчатка дихали вві сні так заспокійливо, що вона почала засинати знову, так і не вирішивши, рюмсати чи ні. Одначе перевірила, чи добре влаштувалася Кола. Колі було добре: вона вместилася в найзатишнішому куточку ліжка, її в'язана голова в бавовняному очіпочку лежала на краєчку подушки, тільце було обгорнуте ріжечком ковдри, а намальовані маркером величезні сині очі з чорними віями невтомно дивилися в темряву.

«Спати треба!» — хотіла строго сказати Колі Марічка, але в цю мить сон так м'яко загойдав її на теплих добрих хвилях, що дівчинка заснула. І вже не чула ні автоматних черг десь

за околицею села, ні глухих і круглих вибухів у степу ген далеко за обрієм. Ці звуки в усьому будинку чули тільки кілька дорослих, які не спали, та Кола, що вдивлялася в п'тьму незмигним поглядом, чекаючи на схід сонця.

Узагалі-то Колу звали Коломбіна, її подарувала Марічці одна гарна жінка — волонтерка в камуфляжних штанях. Жінка була доброю, але чомусь дуже сумною, вона постійно плакала. «Не бійтеся, — сказала їй тоді Марічка. — Нас не вбили, і вас теж не вб'ють». А Коломбіна була дуже вродливою. Вив'язана спицями з вовни, з довгими ногами у смугастих теплих панчохах, у зеленому платтячку та білому чепурному очіпочку. Коломбіна — сирота, тож Марічка взяла її до себе — на виховання. Вимовляти «Коломбіна» було надто довго, тому дівчинка скоротила її ім'я до Коли. Так вони й жили.

Марічка спала. Під злий вітер їй снилася висока стіна брудної каламутної води, яка ринула на їхній будинок; Марічка стояла на даху й дивилася на ту хвилю — як вона наближається, як от-от змиє їхній дім. З нею був іще хтось, але вона не пам'ятала хто. Потім звідкись узялася інша хвиля — вогняна, і теж рушила на будинок. Марічка дивилася вниз; вона бачила, що плитами двору їздить якась величезна блискуча чорна машина. Потім дівчинці снилося, що вона летить, наче величезна кульбабка, в якусь дивовижну країну, де хтось чекав на неї і був їй радий. Потім до самого ранку спала без сновидінь, їй було солодко й затишно в теплому ліжку теплої дівчачої кімнати. А вітер не вщухав аж до світанку, тому й сонце зійшло після шостої важке та червоне, як кров, і хмари, з яких воно вийшло, теж були наче налиті кров'ю.

НІЧНІ ЗБОРИ

(Дмитро. За тринадцять годин до події)

Виїздити з розташування довелося о четвертій ранку, у суцільній темряві та холоді. До того ж це були перші тижні комендантської години, тож не було ясно, чого можна очікувати на вулицях і блокпостах. Дмитро не знав, куди він їде. До нього прийшов чоловік і попросив про допомогу — звозити швидко в сусіднє місто, «у справах». Подробиць йому не сказали, та він і не питав, бо нарешті, на відміну від попередніх двадцяти років бізнесу, настало життя, де не потрібно нічого питати: якщо треба, то все скажуть, а якщо не скажуть, то й хай йому грець. Це було справжнє щастя.

Дмитро прокинувся і зібрався так, як зазвичай збирався, коли їхав удосвіта до Борисполя на літак. Не минуло й місяця відтоді, як ці польоти припинилися, а вже здавалося, що це було в якомусь іншому житті. Але звичка жила.

Він ретельно поголився в рукомийнику, розташованому в кінці довжелезного коридору з миготливою лампою денного світла. Він не бачив себе неголеним у дзеркалі жодного разу за останні двадцять років, і три тижні, відколи почалася війна, нічого в цьому не змінили. Повертаючись, пройшов повз якогось бійця, що куриє червоні «Прилуки» біля прочищеного бічного вікна: він струшував попіл у величезну, вже

обгорілу бляшанку з-під «Нестле», а з вулиці залітали дрібні й гострі холодні краплі.

З коридору Дмитро зайшов до темної кімнати, де спали бійці тероборони — загону, який існував менш ніж два тижні. Це приміщення раніше було великим робочим кабінетом, де стояли столи з комп'ютерами та розкладеними папірцями. Працівники покинули цей кабінет 23 лютого, наприкінці робочого дня, і більше сюди не повернулися. За декілька днів адміністративну будівлю зайняли сили тероборони й почали тут жити: між столами розклали на ковроліні каримати зі спальниками, на стіну повісили червоно-чорний прапор. Чекали на можливе захоплення Києва, і ця будівля, як і інші в сусідніх кварталах, мала стати фортецею на шляху загарбників.

Бійці розташовувалися прямо на ковроліні, тут же були розкладені сумки, рюкзаки та старі радянські автомати — єдине, що тероборона отримала від держави. Холодне тривожне світло від ламп у коридорі, потрапляючи крізь двері всередину темної кімнати, падало косою вузькою смугою на декілька робочих столів, на чорні монітори й білі прямокутники документів. На одній зі стільниць світло вихоплювало з темряви чашку з написом «Ялта-2012». На столах усе лишалося так, як було за старих мешканців, — нові не зрушили з місця жодного олівця чи стикера на моніторі. Облаштувалися в кімнаті так, ніби меблів тут не існувало взагалі. Не тому, що був наказ «нічого не чіпати», просто люди самі так вирішили.

Спали неспокійно й шумно. Чоловіки різного віку, які лише декілька днів тому покинули свої домівки й родини й тепер ночували на твердій підлозі, на тонких кариматах, хропіли, хрипіли, кашляли вві сні — березень стояв надзвичайно холодний, і всі постійно й усюди страшенно мерзли.

Дмитра чекав новий квест: пробратися крізь бійців, які спали у проходах, поміж столами, до свого каримата, що

в найдальшому кутку, під величезною шафою з документами, якось зібратися там і повернутися.

Він постояв у освітленому коридорі, вдивляючись усередину темної кімнати, — так колись у школі стояв на бортику басейну перед стрибком у холодну воду. Йому не хотілося пірнати в п'тьму. Але час спливав. І він обережно рушив уперед, намагаючись ні на кого не наступити, щоби людина спросоння не наробила галасу чи не кинулася мацати автомат поряд із собою.

Збиратися й одягатися в тісному кутку також було незручно, кожен шурхіт, навіть звук блискавки здавався надто гучним, і Дмитро вирішив винести все в коридор й «упакуватися» вже там. Повісив на шию старий пошарпаний АКСУ, чи, як його тут називали, «ксюху». Набої до нього приніс йому ще в Голосієві сусід-поліціант. Власну ж автоматичну американську гвинтівку — гарну, дорогу, доглянуту «арку» — Дмитро почепив на плече, на друге підважив рюкзак.

У цей час хтось, проходячи повз їхній кабінет, зачинив двері — і тонка смужка світла з коридору зникла. Запала суцільна темрява. Дмитро стояв у ній на кариматі — як у глибокій ямі: босий, обвішаний двома автоматами та рюкзак.

— Капібара, — сказав він у п'тьму. — Капібара.

Так завжди казав син, коли йому щось не подобалося, і він настільки звик до цього слівця, що не помічав, коли теж його вживав.

Притискаючи ліктем до боку гвинтівку, вільною рукою поліз до рюкзак й намацав там велосипедного налобного ліхтаря. Де тепер чотири гірські велосипеди з карбовоними рамами — два дорослі та два дитячі, Дмитро вже не знав, бо їхній дім, відколи Ксюша поїхала, стояв сиротою, а сам він перебрався до розташування ТРО. Насправді «сирітських» днів було небагато, але здавалося, що вже минув цілий рік. Проте велосипедний ліхтар із дитячого шолома лежав у його рюкзак. Дмитро натягнув ліхтаря на лоба й почав перемикати світло: біле — біле переривчасте — червоне.